

UZASADNIENIE

W. P. został oskarżony o to, że w dniu 09 sierpnia 2015 roku w Z., woj. (...) kierował samochodem marki A. (...) o nr rej. (...) w stanie nietrzeźwości (0,29 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu) w ruchu lądowym,

to jest o czyn z art. 178a § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 03 marca 2016 roku, w sprawie o sygn. akt II K 871/15, Sąd Rejonowy w Zgierzu:

1. uznając, że oskarżony W. P. swoim zachowaniem wypełnił dyspozycję art. 178a § 1 k.k., lecz przyjmując, iż stopień społecznej szkodliwości jego czynu i stopień jego winy nie są znaczne, na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. i art. 67 § 1 k.k. warunkowo umorzył postępowanie karne wobec niego na okres próby 2 lat;
2. na podstawie art. 67 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 2 lat;
3. na podstawie art. 43a § 1 k.k. w zw. z art. 67 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 2 000 złotych;
4. na podstawie art. 63 § 4 k.k. na poczet orzeczonego wobec W. P. zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych zaliczył okres rzeczywistego zatrzymania prawa jazdy od dnia 09 sierpnia 2015 roku;
5. zasądził od oskarżonego kwotę 100 złotych tytułem częściowego poniesienia kosztów sądowych, zaś w pozostałym zakresie zwolnił oskarżonego z tego obowiązku, koszty te przejmując na rzecz Skarbu Państwa.

Od powyższego wyroku apelację na niekorzyść oskarżonego W. P. wniósł prokurator.

Prokurator na podstawie art. 425 § 1 i 2 k.p.k., art. 444 k.p.k. i art. 447 § 1 k.p.k. zaskarżył powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego W. P..

Na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 3 k.p.k. wyrokowi powyższemu prokurator zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, a polegający na uznaniu przez sąd, iż wina oskarżonego W. P. i stopień społecznej szkodliwości czynu nie są znaczne i stwierdzeniu w oparciu o powyższe, że zostały spełnione przesłanki do zastosowania instytucji warunkowego umorzenia postępowania na okres 2 lat. podczas gdy analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego w tym fakcie, iż W. P. został zatrzymany do kontroli drogowej z uwagi na poruszanie się kierowanym samochodem z nadmierną prędkością na jednej z głównych dróg Z., kierował pojazdem z miejsca zamieszkania w Ł. do Z., wprawił się w stan nietrzeźwości mając świadomość konieczności ранego wyjazdu samochodem oraz uwzględniając nagminność tego typu zachowań – skutkować powinny uznaniem, iż wina i społeczna szkodliwość są znaczne i przemawiają przeciwko zastosowaniu wobec sprawcy czynu z art. 178a § 1 k.k. instytucji warunkowego umorzenia postępowania karnego.

W konkluzji apelacji prokurator, na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. i art. 437 § 1 i 2 k.p.k. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Zgierzu.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.

Apelacja prokuratora nie zasługuje na uwzględnienie.

Przeprowadzając kontrolę instancyjną przedmiotowej sprawy należało stwierdzić, że sąd rejonowy w sposób rzetelny i kompetentny zebrał materiał dowodowy, wnikliwie go rozważył, a stanowisko swoje wszechstronnie i wyczerpująco uzasadnił.

Ustalenia faktyczne dokonane przez sąd meriti mieszczą się w ramach swobodnej oceny dowodów i pozostają pod ochroną art. 7 k.p.k. Zostały one bowiem poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy całokształtu okoliczności sprawy, stanowiły wynik rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego oraz były logicznie i wyczerpująco, z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, uargumentowane w pisemnych motywach wyroku.

Sąd rejonowy przeprowadził szczegółową analizę zgromadzonych dowodów odnosząc się do okoliczności mogących stanowić podstawę ustaleń faktycznych. Precyzyjnie wskazał też na przesłanki dokonanej oceny dowodów. Tok rozumowania sądu rejonowego przedstawiony w pisemnych motywach wyroku jest czytelny i poprawny logicznie, nie zawiera sprzeczności i dwuznaczności, a wywiedzione wnioski oparte zostały w całości na wynikających z materiału dowodowego przesłankach.

Sąd odwoławczy nie dopatrzył się w niniejszej sprawie tego rodzaju uchybień, które skutkowałyby koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, o co wnosił prokurator we wniesionym na niekorzyść oskarżonego środku odwoławczym.

Mając na względzie, iż jako zarzut apelacyjny prokurator podniósł dopuszczenie się przez sąd meriti błędu w ustaleniach faktach przyjętych za podstawę skarżonego rozstrzygnięcia, w pierwszej kolejności wskazać należy na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1975 roku, wielokrotnie następnie cytowane w późniejszych orzeczeniach, w którym sąd ten wskazał, iż „zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku jest tylko wówczas słuszny, gdy zasadność ocen i wniosków, wyprowadzonych przez sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania. Zarzut ten nie może jednak sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu, wyrażonymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, lecz do wykazania, jakich mianowicie konkretnie uchybień w zakresie zasad logicznego rozumowania dopuścił się sąd w ocenie zebranego materiału dowodowego. Możliwość zaś przeciwstawienia ustaleniom sądu orzekającego odmiennego w tej mierze poglądu nie może prowadzić do wniosku o dokonaniu przez sąd błędu w ustaleniach faktycznych” (sygn. akt II KR 355/75, opubl. OSNGP 9/75, poz. 84, s. 12). Tymczasem wskazać należy, iż apelacja prokuratora w swej istocie sprowadza się do polemiki z ustaleniami dokonanymi przez sąd pierwszej instancji i dokonaną przez tenże sąd oceną stopnia winy oskarżonego oraz stopnia społecznej szkodliwości jego czynu. Skarżący tym samym okolicznościom próbuje nadać zupełnie inne znaczenie aniżeli to, jakie nadał im sąd meriti.

Zgodnie z art. 66 § 1 k.k. sąd może warunkowo umorzyć postępowanie karne, jeżeli wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości, a postawa sprawcy niekaranego za przestępstwo umyślne, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa.

W doktrynie podnosi się przy tym, iż w przypadku skorzystania z instytucji warunkowego umorzenia postępowania, stopień winy i stopień społecznej szkodliwości nie mogą być znaczne, co nie oznacza ich nieznaczności czy znikomości (Kozłowska-Kalisz, Patrycja. Art. 66. W: Kodeks karny. Komentarz, wyd. VII. Wolters Kluwer, 2015.).

Należy mieć na względzie, iż kierowanie pojazdem mechanicznym po drodze publicznej z nadmierną prędkością i w warunkach określonych w art. 178a § 1 k.k., a zatem w stanie nietrzeźwości, jest bez wątpienia zachowaniem społecznie szkodliwym. Nie każde zachowanie wypełniające znamiona z art. 178a § 1 k.k. jest jednakże tak samo społecznie szkodliwe – pod uwagę należy bowiem wziąć szereg czynników wynikających wprost z art. 115 § 2 k.k., a zatem: rodzaj i charakter naruszonego dobra prawnego, rozmiar szkody, sposób popełnienia czynu, okoliczności jego popełnienia, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień naruszenia owych reguł. W niniejszej sprawie sąd pierwszej instancji wziął wszystkie te czynniki pod uwagę i słusznie zauważył, iż stan nietrzeźwości u oskarżonego był stosunkowo niewielki – oscylował bowiem wokół dolnej granicy stanu nietrzeźwości, o którym mowa w art. 115 § 16 k.k., oskarżony kierował samochodem – co prawda po jednej z głównych ulic (...) – ale w godzinach wczesnoporannych w niedzielę, kiedy natężenie ruchu jest bardzo niewielkie, zatem stan zagrożenia spowodowany zachowaniem oskarżonego był bardzo mały. Nie bez

znaczenia jest również motywacja oskarżonego – który jechał na mszę w intencji zmarłego syna oraz fakt, iż jest on osobą niekaraną, prowadzącą ustabilizowany tryb życia, niewchodzącą co do zasady w konflikt z prawem. Wszystkie te czynniki powodują, iż zasadnie sąd meriti przyjął, że stopień społecznej szkodliwości popełnionego przez W. P. czynu zabronionego uznać należało za niezbyt znaczny, co w konsekwencji pozwoliło na zastosowanie wobec niego jednej z instytucji prawa karnego związanej z poddaniem sprawcy próbie – w postaci warunkowego umorzenia postępowania karnego.

Odniesie się również należy do podniesionego przez oskarżyciela publicznego we wniesionej apelacji argumentu, iż nie należy w niniejszej sprawie przeceniać okoliczności przyznania się przez W. P. do popełnienia zarzucanego mu czynu, gdyż został zatrzymany przez funkcjonariuszy Policji w trakcie jego popełniania i brak było jakichkolwiek przesłanek do kwestionowania jego sprawstwa w zakresie kierowania pojazdem w stanie nietrzeźwości. Otóż w orzecznictwie wskazuje się, iż przyznanie się sprawcy do popełnienia przestępstwa należy oceniać jako najpoważniejszą – po czynnym żalu i przebaczeniu ofiary – okoliczność łagodzącą wymiar kary. Przyznanie bowiem sprawia, że cele postępowania zostają osiągnięte jeszcze przed wydaniem wyroku, bo przyznając się, oskarżony sam siebie potępia i żałuje swojego czynu, co jest symptomem dążenia do poprawienia się, a to z kolei stanowi jeden z prewencyjnych celów postępowania (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 czerwca 2009 roku, sygn. akt II AKa 116/09, opubl. KZS 2009/7-8/56). Fakt, iż oskarżony został zatrzymany przez funkcjonariuszy nie może wpływać na ocenę jego postawy w trakcie postępowania karnego – W. P. nie tylko przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, ale wyraził również skruchę i chęć dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej, co prowadzi do konstatacji, iż zrozumiał swoje błędne zachowanie, a zastosowanie wobec niego instytucji warunkowego umorzenia postępowania karnego będzie wystarczające dla osiągnięcia wobec niego celów tegoż postępowania, przede wszystkim spowoduje, że będzie dalej przestrzegał porządku prawnego, w szczególności zaś nie popełni ponownie przestępstwa.

Należy również zauważyć, że nie ma racji oskarżyciel publiczny, upatrując stopnia społecznej szkodliwości popełnionego przez oskarżonego czynu co do zasady, w nagminności popełnianych przestępstw wyczerpujących dyspozycję art. 178a § 1 k.k. Jak słusznie wskazano w doktrynie, na stopień społecznej szkodliwości popełnionego czynu nie wpływa ani nagminność szerszenia się na danym terenie przestępstw w ogóle, ani nawet nagminność szerszenia się przestępstw tego rodzaju, do którego należy analizowany czyn sprawcy (por. Majewski, Jarosław. Art. 115. W: Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Tom I. Komentarz do art. 1-116 k.k., wyd. IV. LEX, 2012.). Taki pogląd ugruntowany został w orzecznictwie, m.in. SN w tezie wyroku z dnia 20 września 2002 roku w sprawie o sygn. akt WA 50/02 stwierdził że „Ze względu na niedopuszczalność rozszerzającej interpretacji art. 115 § 2 k.k., należy przyjąć, iż nagminność przestępstw nie zalicza się do wyznaczników stopnia społecznej szkodliwości czynu.”. Katalog z art. 115 § 2 k.k. ma charakter zamknięty, co oznacza, iż nie można przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu brać pod uwagę innych czynników aniżeli te wymienione w tym przepisie. Skoro zatem nagminność czy powszechność przestępstw danego rodzaju nie jest jednym z czynników wpływających na ocenę stopnia społecznej szkodliwości czynu według art. 115 § 2 k.k., nie można jej brać pod uwagę dokonując w danej sprawie oceny stopnia społecznej szkodliwości inkryminowanego czynu.

W ocenie sądu odwoławczego zastosowanie wobec oskarżonego W. P. instytucji warunkowego umorzenia postępowania karnego było w pełni uzasadnione. Należy także zaznaczyć, że sąd meriti orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 2 lat oraz świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 2 000 złotych.

W tym stanie rzeczy, mając na względzie podniesione wyżej okoliczności, Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając wniesioną na niekorzyść oskarżonego W. P. apelację za niezasadną.

Na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy w Łodzi, mając na względzie, iż apelacja w niniejszej sprawie pochodziła wyłącznie od prokuratora, kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze obciążył Skarb Państwa.